

D. ZACHAR

Soil Erosion

Elsevier Publishing Co., Amsterdam, 1982

(Talajerózió)

A könyv 510 oldalon tárgyalja a talajerózió legújabb kutatási és gyakorlati eredményeit. Az 1. fejezetben körülhatárolja az erózió fogalmát, és bemutatja más területeken szokásos egyéb értelmezését. Ez a széles körű tárgyalásmód az egész könyvre jellemző.

A 2. fejezetben osztályozza az erózió eredetét (beleértve a jég munkáját és a deflációt is), formáit, intenzitását, maradéktérületeit, hordaléküledékeit és az erodált területeket.

A 3. fejezetben az eróziós kutatások kérdéseit, módszereit és azok komplex alkalmazását írja le.

A 4. fejezetben az eróziót kiváltó okokat tárgyalja, majd áttér az eróziós és deflációs formákra.

Az 5. fejezet az erózió földrajzi elterjedését és kialakulását adja meg kontinensenként.

Már a JÚVA—CABLÍK könyv megjelenése óta megszoktuk, hogy a csehszlovák szerzők rendszeresen és logikusan vezetik le az eróziós folyamatokat, és szem előtt tartják azt, hogy munkájuk célja elsősorban nem egy érdekes természeti jelenség leírása, hanem a melioráció megalapozása. Bár a munka nem foglalkozik kifejezetten meliorációval, mégis annak használható bevezetése. Nagy előnye a szerző világirodalmi tájékozottsága, és több olyan mű ismertetése, amelyekhez nem lehet Magyarországon hozzájutni. Előnye még, hogy figyelembe veszi tárgyalásaiban azokat az eróziós jelenségeket is, amelyeket a csupán szántóföldi tapasztalatokkal rendelkező szerzőknél nem lehet fellelni, de a szántóföldi erózió múltjában, sőt ma is hatnak.

A könyvnek természetesen vannak hiányosságai is. Csehszlovákia déli részén az eróziós tulajdonságok igen hasonlóak a magyar viszonyokhoz, szerző mégsem tanulmányozta a magyar szakirodalmat, hiszen csak néhány talajvédelmi munkát idéz, amelyek közül a legújabbak több mint húsz évvel ezelőtt jelentek meg. Így a határ közvetlen közelében végzett eróziós kutatások eredményeiről nincs tudomása, és egyes jelenségekre csak teljesen más ökológiai körülmények között kialakult példákat hoz fel.

Az eróziót mint talajgenetikai folyamatot ismeri, de nem jut el odáig, hogy szempontokat adjon az erózió mérséklésére és megelőzésére is.

A szerző igen világosan tárgyalja a nomenklaturát. Jó latin—görög tudásával elemzi és bírálja az elnevezéseket. A több értelemben használatos kifejezések helyett új, félreérthetetlen műszavakat javasol. Ez alapjában véve helyes, de magában rejtje azt a veszélyt, hogy azonos folyamatokra még egy új, szinonim kifejezést is fognak használni a régié mellett.

A soliflukció minden éghajlati övben le van írva, tehát a kriossiliflukción kívül a víztelítettség vagy a meredek lejtő is annyira csökkentheti a részecskék belső súrlódását, kohézióját, hogy megindul a talajfolyás. Így a mi mikrosoliflukciónk is belefér a fogalomba.

Összefoglalva, ZACHAR a mi viszonyainkhoz hasonló körülmények közt vizsgálja a talajeróziót, így elvégezte azt a szelekciót és ártértékelést, amit az eltérő természeti viszonyok miatt a világirodalom használata közben szoktunk végezni. Nagy szakirodalmi tájékozottsága és hasznos egyéni szintézisei folytán műve jól használható kézikönyve lesz a talajerózióval és komplex meliorációval foglalkozó magyar szakembereknek is.

FEKETE ZOLTÁN és SZABÓ LAJOS

Kertészeti Egyetem, Budapest

Érkezett: 1983. december 15.